

התחילו כבר בתענית מקודם, אין מפסיקין את התענית כאשר מגיעים אותם ימים.

ועתה, עלינו לברר כמה הויא התחלה [כמה זמן נחשב התחלה, שאז כבר אין מפסיקין את התענית]?

רב אחא אמר: שלש תעניות (1055). דהיינו, שני וחמישי ושני. אם כבר התענו בימי שני חמישי ושני קודם שהגיעו אותם ימי שמחה, שוב אין מפסיקין את התענית.

רבי אפי אמר: אף אם התחילו להתענות תענית אחת — הרי זה נחשב התחלה, ושוב אין מפסיקין תעניתך.

וחבורתו לזוז משם], ממקום ההריגה, עד שבאו דיופלי [שני שרים (1053)] מרומי, ופצעו את מוחו של טוריינוס בגזרין [במקלות] (1054).

שנינו במשנתנו: אין גזרין תענית על הצבור בתחלה בחמישי כו' אין גזרין תענית בראשי חדשים כו' ואם התחילו — אין מפסיקין. אמר רבי מאיר: אף על פי שאמר רבן גמליאל אין מפסיקין, מודה היה שאין משלימין.

הרי לנו, שאף שאין גזרין תענית בראשי חדשים, בחנוכה ובפורים, מכל מקום, אם

פי שנים ושכר כפול.

ורבינו גרשום כתב, ש"דיופלי" היינו שלוחים.

1054. כך כתב רש"י. שהוא מלשון גזרי עצים. אבל רבינו גרשום כתב, שהוא קופיץ [סכין גדולה].

1055. כך פירש רש"י. אבל הרמב"ם כתב בפירוש המשנה: אם התחילו אין מפסיקין, שאם התחילו אפילו שעה אחת, אין מפסיקין התעניות, אלא משלימין. משמע שהוא מפרש כי מה שנקטה הגמרא שלש ואחת, אין הכוונה לימים, אלא לשעות. והיינו, שאף שלא היה להם לגזור תעניות בימים אלו, מכל מקום אם התחילו להתענות, ואפילו שעה אחת, אין מפסיקין.

וכתב הריטב"א שאין זה נכון. כי אם התחילו להתענות מחמת גזירת בית דין במזיד או בטעות, איזו סברה יש לחלק בין שלוש שעות לשעה אחת, הרי עדיין לא עבר רוב היום בקדושה שלא יחזרו מטעותם. וכל שכן אם התענו שלא בגזירת בית דין, שאינו כלום.

ובאמת ביד החזקה לא כתב הרמב"ם כך,

על פי דברי הערוך, שכתב ששמעיה ואחיה הם הרוגי לוד הנזכרים במסכת פסחים [נ א]. והיינו, שמתחילה עשאוהו יום טוב, ולבסוף, כשנהרגו בו שמעיה ואחיה — בטלוהו.

ובירושלמי [במסכת שביעית פרק ד' הלכה ב', ובסנהדרין פרק ג' הלכה ה'] מצינו, שנהרגו על קדוש ה', שנתנו להם לשתות בכוס שצבוע עליו שם עבודה זרה, ולא אבו לשתות. וכתב היפה עינים, שלפי זה יש לומר, שמשום כך בטלו את אותו יום טוב, משום שנהרגו לבסוף. [לגבי עצם ענין זה, אם היה עליהם למסור עצמם באופן זה, ולא לשתות מהכוס, עיין בתוספות במסכת שבת עב ב, ד"ה רבא].

ובמסכת שמחות [פרק ח'] משמע שאכן נהרגו באותה גזירה של טוריינוס, ומכל מקום לא מתו — עד שראו שמנקרין את עיניו. עיין שם.

1053. כך כתב כאן רש"י. ובמסכת סוכה [נא ב] כתב: דיו — שנים. פלו — לשון שרים.

והר"ב מוספיא [המובא בערוך] כתב, שבלשון רומי "דופלי" היינו אנשים חשובים בין אנשי הצבא, אשר מפני גבורתם היו נותנים להם